

Valtionavustuksen käyttö - Pohjois-Karjalan maakunnallinen ja kuntarajat ylittävä yhteistyö perusopetuksen järjestämisessä

Hyvinvointilautakunta 11.06.2026 § 72

253/00.04.01.00/2026

Asian tausta ja tarkoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Liperin kunnalle valtionavustusta kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä vuosille 2026–2028. Avustus liittyy valtakunnalliseen rahoitushakuun, jonka tavoitteena on edistää kuntien välisen yhteistyön kehittämistä perusopetuksen yhdenvertaisen saavutettavuuden turvaamiseksi koko maan alueella. Valtionavustusta myönnettiin 36:lle kuntien yhteistyöhankkeelle, joissa on mukana yhteensä 174 kuntaa.

Liperin kunnalle on myönnetty 360 800 euron valtionavustus hankkeeseen ” Pohjois-Karjalan maakunnallinen ja kuntarajat ylittävä yhteistyö perusopetuksen järjestämisessä”. Liperi hallinnoi koko maakunnan kattavaa hanketta ja siinä ovat mukana kaikki Pohjois-Karjalan kunnat (Lieksa, Nurmes, Juuka, Ilomantsi, Outokumpu, Joensuu, Polvijärvi, Heinävesi, Rääkkylä, Tohmajärvi, Kitee, Kontiolahti). Lisäksi hankkeeseen osallistuu Itä-Suomen yliopiston harjoittelukoulut Joensuussa. Hankerahaus kattaa 80 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Hankkeen omarahausosuus on 20 %, mikä katetaan osallistuvien kuntien maksuosuuksilla.

Hankkeen hyväksytyt kokonaiskustannukset ovat 451 000 euroa. Keskeiset kuluerät koostuvat henkilöstömenoista sekä asiantuntija- ja koulutuspalveluista. Lisäksi hankeavustusta käytetään viestintään, matkakustannuksiin sekä ICT-kustannuksiin ja tilavuokiin.

Avustusta voidaan käyttää ainoastaan hankesuunnitelman mukaisiin kustannuksiin. Avustuksen käyttöaika on 1.6.2026–31.7.2028. Hankkeesta edellytetään loppuselvitystä Opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Hankkeen keskeinen sisältö

Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeen mukaan myönnettyä avustusta voidaan käyttää vain

- kuntalain 8. luvun mukaisen rakenteellisen yhteistyön vahvistamiseen. Rahoitusta voidaan käyttää yhteistyön käynnistämistä, kehittämistä, koordinaatiota ja hallinnointia koskeviin kuluihin, esimerkiksi yhteistyön rakentamista koordinoivan henkilöstön palkkaamiseen.

- Seudulliseen tai alueelliseen suunnittelutyöhön esimerkiksi kouluverkon suunnittelussa tai koulukuljetusten järjestämisessä.
- Yhteisen opetustarjonnan kehittämistyöhön, esimerkiksi etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen menetelmin toteutettavan opetuksen tai siihen liittyvän pedagogiikan kehittämiseen.
- Paikalliseen opetussuunnitelmatyöhön liittyvään seudulliseen tai alueelliseen yhteistyöhön.

Laitehankintojen osalta avustusta voidaan käyttää vain pienimuotoisiin ja välttämättömiin hankintoihin. Etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen kehittämisen osalta avustusta voidaan käyttää myös oppimisympäristöratkaisuihin.

Hankkeessa kehitetään ja vakiinnutetaan Pohjois-Karjalan kuntien välistä maakunnallista ja kuntarajat ylittävää yhteistyötä perusopetuksen järjestämisessä. Tavoitteena on luoda yhteisiä rakenteita ja toimintamalleja, jotka tukevat perusopetuksen laadukasta, yhdenvertaista ja kestäväää järjestämistä alueella, jossa väestökehitys, pitkät etäisyydet ja kouluverkon muutokset haastavat yksittäisten kuntien toimintakykyä. Yhteistyö näkyy käytännössä yhteisinä toimintamalleina koulujen muutostilanteissa, kuntarajat ylittävänä opetustarjontana sekä opetuksen järjestämistä tukevinä yhteisinä rakenteina. Hanke tukee kuntia vastaamaan muuttuvaan toimintaympäristöön suunnitelmallisesti ja yhteistyöhön perustuen.

Hankkeen kolme tavoitetta

1. tavoite on laatia yhteinen toimintamalli koulujen yhdistymis- ja muutostilanteisiin, kuten koulujen lakkautuksiin, yhdistymisiin ja oppilaiden siirtymiin. Tavoitteena on turvata oppilaiden oppimisen jatkuvuus ja hyvinvointi sekä tukea huoltajia ja henkilöstöä muutostilanteissa yhtenäisillä käytännöillä.
2. tavoite on kehittää ja kokeilla kuntarajat ylittäviä opetuksen järjestämistapoja erityisesti oppiaineissa, joissa on vähän valintoja mm. katsomusaineet, valinnaiset sekä taito- ja taideaineiden osalta. Etäyhteyksiä hyödynnetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisena osana yhteistä opetustarjontaa opetuksen laatua ja yhdenvertaisuutta tukien.
3. tavoite on kehittää maakunnallisia rakenteita ja toimintamalleja opetuksen järjestämiseen, opetussuunnitelmatyöhön ja täydennyskoulutukseen sekä selvittää yhteisiä toimintatapoja, joilla voidaan tehostaa resurssien käyttöä ja vähentää päällekkäistä työtä kunnissa.

Hankkeen toteutus

Maakunnallinen perusopetuksen yhteistyö on käynnistetty 1.9.2025, ja hankkeen lähtötilanteessa yhteistyö on vielä kehittymässä. Nykyinen malli perustuu kuntien vapaaehtoiseen osallistumiseen ja erillisiin

sopimukseen, eikä maakunnallista kokonaiskoordinaatiota tai pysyviä, yhteisesti sovittuja rakenteita ole vielä kaikilta osin vakiinnutettu. Väestökehitys, pitkät etäisyydet ja kouluverkon muutokset ovat lisänneet tarvetta siirtyä seudullisesta yhteistyöstä kohti syvempää ja systemaattisempaa maakunnallista yhteistyötä perusopetuksen järjestämisessä.

Hanke toteutetaan maakunnallisena kehittämishankkeena, jossa avustusta hallinnoiva kunta vastaa kokonaiskoordinaatiosta ja yhteistyökunnat osallistuvat kehittämistyöhön sovitun työnjaon mukaisesti. Toteutus perustuu kuntien yhteiseen suunnitteluun, työpajoihin, koulutuksiin ja pilotteihin sekä käytännön toimintamallien laatimiseen ja testaamiseen. Hanke ei ole yksittäinen kokeilu, vaan tähtää pysyvien, kuntarajat ylittävien toimintamallien luomiseen perusopetuksen järjestämiseksi koko Pohjois-Karjalan alueella.

Hankkeessa laaditaan ja otetaan käyttöön 2–3 maakunnallista toimintamallia, jotka koskevat 1) koulujen yhdistymis- ja muutostilanteita sekä 2) opetuksen järjestämistä ja koulunkäyntiä yli kuntarajojen. Toimintamalleja pilotoidaan ja niistä kerätään kirjallinen palaute toimintamallien jatkokehittämistä varten.

Hankkeen aikana järjestetään vähintään 6–8 yhteistä työpajaa tai koulutustilaisuutta, joihin osallistuu sivistystoimen johto, rehtoreita ja opettajia useista kunnista.

Hankkeen toteuttaminen edellyttää kahta henkilöä koko kahden vuoden hankekauden ajan, koska työ jakautuu olemassa olevan maakunnallisen OPS-yhteistyön koordinointiin sekä uusien toimintamallien käytännön kehittämiseen ja pilotointiin. Ensimmäiselle henkilölle on jo suunniteltu vastuu maakunnallisista koordinaattorin tehtävistä, kuten OPS-yhteistyön koordinoinnista, kuntien välisten linjausten yhteensovittamisesta ja asiantuntijatyöstä. Tämän jo Joensuuhun palkatun henkilön työpanos kohdistetaan osaksi hanketta ja muodostaa hankkeen omarahoitusosuuden. Hankkeen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää lisäksi erillistä käytännön toteuttajaa. Toinen henkilö vastaa toimintamallien kehittämisestä, pilotointien tukemisesta kunnissa sekä koulutusten ja työpajojen järjestämisestä. Tämä työnjako varmistaa, että sekä koordinaatiotyö että käytännön kehittämistyö etenevät suunnitelmallisesti ja että hankkeen tulokset juurtuvat kuntien toimintaan myös hankekauden jälkeen. Liperin kunta toimii uuden palkattavan henkilön työnantajana.

Hankkeen toteutumista seuraavana ohjausryhmänä toimii maakunnallinen sivistys- ja hyvinvointijohtajien työryhmä.

Valmistelija	Hyvinvointijohtaja
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedokseen saadun valtionavustuksen ja hyväksyy hyvinvointijohtajan esittelemän suunnitelman avustuksen käytöstä. Lisäksi lautakunta esittää henkilöstö- ja työllisyysjaostolle, että se perustaa hankekoordinaattorin määräaikaisen tehtävän ja myöntää sille täyttöluvan ajalle 3.8.2026–31.7.2028.
Muutettupäätösehdotus	Hyvinvointilautakunta merkitsee tiedokseen saadun valtionavustuksen, hyväksyy suunnitelman avustuksen käytöstä ja käynnistää hanketyöntekijän rekrytoinnin. Hyväksyttiin muutosehdotus.
Ote	Henkilöstö- ja työllisyysjaosto
Tiedoksi	Liperin kunnanhallitus, osallistuvat kunnat, UEF/Joensuun normaalikoulu
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja p. 040 834 7185